

Til

Bostøtteutvalget

Dato

15. mai 2025

Fra

UNICEF Norge

Innspill til bostøtteutvalget

UNICEF Norge takker for muligheten til å gi innspill til bostøtteutvalget.

UNICEF har et særlig mandat fra FN for å følge opp statenes arbeid med FNs barnekonvensjon. Vi er til stede i mer enn 190 land og kan bidra med mye erfaring fra arbeid med barns rettigheter.

FNs barnekonvensjon og FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter er tatt inn i norsk lov.¹ Rettighetene som er fastsatt i disse konvensjonene gir barn rett til et trygt sted å bo. En egnet bolig er en grunnleggende forutsetning for barns trygghet, omsorg, beskyttelse, helse og utvikling, jf. barnekonvensjonen artikkel 27. Artikkelen gir barn rett til en tilfredsstillende levestandard og fastslår statens plikt til å bistå ved behov, særlig når det gjelder bolig.

FNs barnekonvensjon artikkel 3 slår fast at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle handlinger som berører barn. Denne rettigheten er også tatt inn i Grunnloven § 104 og i statens utredningsinstruks.² I dette ligger et krav om å vurdere og vektlegge barnets beste ved opprettelse og endring av offentlige ordninger. For bostøtteutvalgets arbeid innebærer det at konsekvensene for barn må vurderes systematisk. Utvalget må vurdere blant

¹ Lov om menneskerettigheter

² Statens utredningsinstruks

annet hvordan de ulike bostøttetiltakene påvirker barns trygghet, stabilitet og utviklingsmuligheter.

FNs barnekonvensjon artikkel 12 bestemmer at barn har rett til å bli hørt i alle saker som vedrører dem, og at deres synspunkter skal tillegges behørig vekt. Også dette prinsippet er tatt inn i Grunnloven § 104 og i statens utredningsinstruks.

Barns erfaringer og synspunkter er en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for bostøtteutvalget når de skal vurdere konsekvenser av flytting, trangboddhet, økonomisk uforutsigbarhet og utrygge boforhold. FNs barnekomité har gitt veiledning om hvordan barns rett til å bli hørt er å forstå, og om prinsipper for god medvirkning, i sin generelle kommentar nr. 12.³ Dette vil være et viktig verktøy som vi anbefaler utvalget å ta i bruk. Barne- ungdoms- og familiedirektoratet har utarbeidet egne retningslinjer for barn og unges medvirkning på systemnivå som også vil være en god støtte for utvalgets arbeid.⁴

UNICEF vil understreke at barnekonvensjonen artikkel 27 om barns levestandard må ses i sammenheng med det grunnleggende prinsippet i artikkel 6 om barns rett til utvikling og konvensjonens artikkel 4 som følges av generell kommentar nr. 19 (2016) om offentlige budsjetter for realisering av barns rettigheter.

Bostøtteordningen må forstås som mer enn et fordelingspolitisk virkemiddel. For barn handler bolig ikke bare om fysiske rammer, men om en grunnleggende rett til å utvikle seg gjennom trygghet, tilhørighet, kontinuitet og muligheten til å leve gode liv med søvn, lek, læring og sosial deltakelse. Når boforhold er utrygge, midlertidige eller utilstrekkelige, svekkes barns mulighet til å få oppfylt

³ UN Committee on the Rights of the Child, General Comment No. 12 (2009): The Right of the Child to Be Heard, CRC/C/GC/12 (20 July 2009)

⁴ https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/barn_og_unges_medvirkning_veileder/

flere av sine grunnleggende rettigheter. Dette må være utgangspunktet for bostøtteutvalgets arbeid.

Norske myndigheter har gjennom lovgivning og retningslinjer lagt et godt grunnlag for å sikre at utredninger og utvalgsarbeid omfatter gode vurderinger av barnets beste. I tillegg til sterk lovgivning, inneholder statens utredningsinstruks klare krav om kartlegging av konsekvenser for barn, at barns rett til å bli hørt er ivaretatt i arbeidet og at barnets beste er vurdert og tillagt vekt som et grunnleggende hensyn.

UNICEF Norge forventer at bostøtteutvalget oppfyller disse forpliktelsene og gjennomfører en barnerettighetsvurdering av sine forslag, i tråd med barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104. En slik vurdering bør identifisere hvilke barn som blir berørt, samle oppdatert kunnskap om konsekvenser for barn, inkludere barns perspektiver i tråd med artikkel 12, vurdere alternative løsninger og synliggjøre hvordan barnets beste er vurdert og vektet.

En ny rapport fra UNICEF, Report Card 20, viser at Danmark i større grad enn Norge har klart å holde andelen barn i lavinntektsfamilier stabil over tid.⁵ Dette understreker betydningen av helhetlige og forutsigbare støtteordninger som bidrar til trygge boforhold for barn.

En framtidig bostøtteordning må utformes med utgangspunkt i at alle barn har rett til et trygt sted å bo. Dette er en forutsetning for at barn skal kunne utvikle seg, være beskyttet og delta på lik linje med andre.

⁵ UNICEF Office of Research – Innocenti, Report Card 20: Worlds of Influence: Understanding What Shapes Child Well-being in Rich Countries (2020), <https://www.unicef.org/innocenti/reports/report-card-20>

UNICEF Norge stiller sin kompetanse til rådighet for utvalget dersom det skulle være ønskelig, og ønsker utvalget lykke til med arbeidet!

Med vennlig hilsen

Maria Greenberg Bergheim
generalsekretær

Elin Saga Kjørholt
direktør for barns rettigheter